

At-ILITSERSUUT

GL.6.5
Suliffeqarfiit isumannaallisaanikkut peqqinnissakkullu
suliaat pillugit isumaqatigiissutit

November 2006

At-litsersuutip suliffeqarfiit isumannaallisaanikkut peqqinnissakkullu suliaat pillugit malittarisassanik saneqqutsinissaq pillugu isumaqatigiissuteqarsinnaanermik periarfissat pillugit paasissutissiivoq.

1. Isumaqatigiissuteqarnermik iluseq

Suliffeqarfiup isumannaallisaaniaqatigiivisa ilagaat isumannaallisaanermik suleqatigiissitaq aamma isumannaallisaanermut ataatsimiititaq. Suliffeqarfinni mikisuni isumannaallisaaniaqatigiit taamaallaat isumannaallisaanermik suleqatigiissitaasinnaavoq ataasiinnaq, suliffeqarfinnili angisuuni isumannaallisaanermik suleqatigiissitat arlaliusinnaapput arlalinnik isumannaallisaanermut ataatsimiititaqartunik aammalu qullersaatitatut isumannaallisaanermut ataatsimiititaqartumik (1).

Isumaqatigiissusiornikkut saneqqunneqarsinnaasut tassaapput isumannaallisaanermut suleqatigiissitap (2) aamma isumannaallisaanermut ataatsimiititat (3) ilusilersornerinut malittarisassiat, kiisalu suliffiugallartuni nikittaattunilu suliffiusuni isumannaallisaanermik suliat aaqqissuussaananerit, tassunga ilanngullugit illuliornermik sanaartornermillu suliat (4) pillugit malittarisassat. Suliffeqarfinni isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliap nukittorsarneqarlunilu sunniuteqarluarnerulernissaa siunertarineqartussaavoq.

Malittarisassat saneqqunneqassappata inissisimaffinni marlunni isumaqatigiissuteqartoqassaaq:

- Sulisut kattuffiisa inissisimaffigisaanni isumaqatigiissut.
- Suliffeqarfiup inissisimaffigisaanni isumaqatigiissut.

Atuuttunngortussatut isumaqatigiissutit qanoq isumaqatigiissutiginnissaat illuatungeriit namminneq aalajangissavaat. Najugaqarfinni isumaqatigiissuteqarnermik malittarisassat pioreersut suliffeqarfinni isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliaqarnera pillugit najugarisani isumaqatigiissutinut aallaaviusinnaapput.

Sulisut kattuffiisa aammalu suliffeqarfiup isumaqatigiissutigisaannik nassuiaanerit aammalu unioqqutitsinerit pillugit apeqqutit immikkoortumut sammisamat inatsisiliani malittarisassat nalinginnaasut najoqqutaralugit aalajangiiffigineqassapput.

2. Sulisut kattuffiisigut isumaqatigiissutit

Sulisut kattuffiisigut inissisimatitanik isumaqatigiissutit akissarsiallit kattuffiisa aamma sulisitsisut kattuffiisa akornanni isumaqatigiissutigineqartarput. Sulisut

kattuffiisigut isumaqatigiissutit suliffigisap inissisimaffiani suut isumaqatigiissutigineqarsinnaanerinit killissarititanik aalajangersaasuupput. Taamaattumik isumaqatigiittoqarunnaanerani aamma sulisut kattuffiisa suliumajunnaartoqarsimanerit aqqiiviginiartussaavaat.

Sulisut kattuffiisigut isumaqatigiissutit sulisitsisunit kattuffimmi ilaasortaangitsunit isumaqatigiissutaasinnaapput. Paarlattuanik akissarsiallit tungaannit akissarsiallit kattuffigisaata isumaqatigiissusiortuunissaa tunngavigisaavoq. Taamaalillutik suliffeqarfimmi sulisuusut kisimik imaluunniit kattullutik taamatut ittunik isumaqatigiissusiorsinnaanngillat.

Sulisumik kattuffimmut ilaasortaannginneri pissutigalugit suliffeqarfiit isumaqatigiissuteqarnermik malittarisassanik atuinissaminnut periarfissaqanngitsut Sullivinnik Nakkutilliisoqarfimmut immikkut akuersissuteqarniansinnaapput. Immikkut akuersissuteqarnermik qinnuteqaatinik suliarinninnermini Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup ilaatigut pingaartuutissavai suliffeqarfiup sulisitsisup sulisullu akornanni isumaqatigiittoqarneranik uppersaateqarsinnaanera, aammalu suliffeqarfimmi isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliarisaanik nukittorsaannissamut sunnuteqarluarnerulersinnissaanullu periusissanik sammisaqartitsinermillu atorniakkanik suliffeqarfiup sukumiisumik nassuiaasinnaanera.

3. Suliffeqarfimmit isumaqatigiissutit

Suliffeqarfinni sulisut kattuffiinit isumaqatigiissuteqarfiusuni suliffeqarfimmit isumaqatigiissutit sulisitsisup sulisullu – taakkununga ilanngullugit sulinermik siulersuisuusinnaasut – akornanni isumaqatigiissutigineqartarput. Suliffeqarfimmit isumaqatigiissutit sulisut kattuffiinit isumaqatigiissutaasup killissarsaata iluani inissisimassaaq.

Suliffeqarfiit suliffeqarfimmit isumaqatigiissuteqarnissamik kissaatigisaqartut sullivimmi isumannaallisaaniaqatigiit pioreersut ilisimaligaat iluaqutiginiarlugit tusarniaaviginissaat pissusissamisoorlunilu naleqquttuavoq.

Suliffeqarfiup isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliai pillugit isumaqatigiissutit suliffeqarfiup iluserisaanut naapertuutissapput, taassumalu isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliarisaanik nukittorsaallunilu sunnuteqarluartitsinerulernerit peqataaqataassalluni.

Suliffeqarfiit isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliaat pillugit nalunaarut najoqqutaralugu isumannaallisaanermik suleqatigiissitap ataatsimiititalu suliasatut isumagisassaata aqqiissuussaasumi nutaami aamma isumagineqasapput.

4. *Suliffeqarfimmit isumaqatigiissutit pillugit nalinginnaasumik malittarisassat*

Suliffeqarfinni 20-nit amerlanerusuniilluunniit sulisulinni isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliaqarnerup pilersaarusionera ataqatigiissinneralu isumannaallisaanermut ataatsimiititamut assingusumi suleqatigiittoqarfimmi, sulisitsisup sinniisaa, sulinermik siulersuisut sulisuusullu peqataaffigisaanni pissaaq.

Suliffeqarfimmit isumaqatigiissutip suliffeqarfik tamaat ilaannaaluunniit attuumassuteqarfisinnaavai – sulisut kattuffiisigut isumaqatigiissummi pineqartumi qanoq isumaqatigiittoqarsimanersoq apeqqutaalluni. Assersuutigalugu suliffeqarfiup ilaa tassaasinnaavoq tunisassiorfik imaluunniit suliaqarfiusut ilaat. Suliffeqarfik tamarmi pineqanngikkaangat isumaqatigiissut sulisitsisup sulisullu akornanni isumaqatigiissutaasumut attuumassuteqartuusunut tunngatinneqaannartussaavoq. Suliffeqarfiup sinneranut isumannaallisaanikkut peqqinnissakkullu suliaqarfiusoq nalunaarusiami malittarisassanut naapertuuttumik aaqqissuunneqassaaq.

Isumaqatigiissutaasumi allanngortinneqarsinnaasoq tassaavoq suliffeqarfinni ataasiakkaani isumannaallisaanikkut peqqinnissakkullu suliaqarnerup aaqqissuussaasimanerata ilusilersugaanera. Taamaalillutik illuatungeriit isumannaallisaanermik suleqatigiissitap aamma/imalt. Isumannaallisaanermut ataatsimiititap nalinginnaasumik ilusilersugaanera allanngortissinnaavaat, isumannaallisaanikkullu peqqinnissakkullu suliaqarnerup imarisaanik imaluunniit assersuutigalugu taasinnittarnermik malittarisassanik allanngortitsisoqarsinnaanngilaq. Assersuutigalugu isumannaallisaanermik aammalu sulisut sinniisaattut suliaqarnerit inummit ataasiinnaasumik isumagineqarnissaat isumaqatigiissutigineqarsinnaapput. Taamaattorli marlunnik immikkoortinneqartunik taasisitsisoqarnissaq, sulisullu tamarmik sulisitsisuunngitsut/suliffimmi pisortaanngitsut imaluunniit sulinermik siulersuisuunngitsut tamarmik taasisinnaatitaanermik isumannaarsivigineqarnissaat qinigaasinnaassuseqarnissaallu piumasaqaataapput.

Suliffeqarfimmit isumaqatigiissummi nalunaarummi aalajangersaavigineqartunik suliaassanik, atuuffinnik, pisussaataitaaffinnik pinsinnaatitaaffinnillu sanioq-qutsisoqarsinnaanngilaq.

Suliffeqarfimmit isumaqatigiissut allaganngorsimatitaassaaq. Suliffeqarfimmiisaaq sulisullu pissarsiarisinnaassavaat.

Suliffeqarfimmit isumaqatigiissut minnerpaamik makkuninnga imaqassaaq:

- Siunissami suliffeqarfimmi isumannaallisaanermik peqqinnissamillu tigussasumik suliaqarnerup nukittorsarlugulu pitsanngorsaaviginissaanut iliuusisanik sammisaqartitsissutillu atorneqartussat nassuiarneri.
- Suliffeqarfimmi suliffeqarfimmit isumaqatigiissutaasup piviusunngortinneqarnissaanut malittaritinnissaanullu ingerlatseriaasissap nalunaarnera.

- Suliassat atuuffiusullu qanoq isumagineqarnissaasa nalunaarneri, tassunga ilanngullugit sulinermik siulersuisut sulisuusullu sinnerisa suliassarisaat. Isumannaallisaanermik suleqatigiissitap isumannaallisaanermullu ataatsimiititap suliassaasa qanoq isumagineqarnissaat nassuiarneqassapput, taamaalilluni sulinermi avatangiisini suliaqarneq inissisimaffinni marlunni tamatigut isumagineqartuassammat.
- Aaqqissuussinermut isumaqatigiissutaasumut takussutissiiffimmik imalimmik Suliffeqarfiup aaqqissuussaananut pilersaarut.
- Suliffeqarfimmit isumaqatigiissup qanoq allanngortillugulu atorunnaarsinneqarsinnaanerata nalunaarnera.

Suliffeqarfimmit isumaqatigiissut atorunnaarsinneqarpat suliffeqarfiup isumannaallisaanermut peqqinnissamullu suliap aaqqissuunneqarnera pillugu suliffeqarfimmi avatangiisinut inatsisit malittarisassaanik malinnileqqinnissaanik isumaqarpoq.

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik isumaqatigiissut pillugu nalunaaruteqarfigin-eqassanngilaq.

5. Suleqatigiinnermik ingerlatsivik

Suleqatigiinnermik ataatsimiititap, sulisitsisut, sulisuusut aamma isumannaallisaaniaqatigiit akornanni suleqatigiinneq nukittorsarniarlugu isumannaallisaanermik peqqinnissamillu sulineq suleqatigiinnermik ingerlatsivimmit isumagineqarsinnaavoq. Tamanna pillugu isumaqatigiissuteqartoqassaaq, isumaqatigiissutillu qulaani pineqartutut piumasaqaatit piviusunngortissavai.

Suliffeqarfimmi isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliaqarnerup nukittorsarneqarlunilu sunniuteqarluarnerulernissaa piumasaqaataavoq. Aammattaaq suliffeqarfimmi isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliaqarnermik inuit isumaginnittussatut toqqarneqartut suleqatigiinnermik ingerlatsivimmi sinniseqarnissaat piumasaqaataavoq.

Suliffeqarfimmit isumaqatigiissummut suliffiup ilaannaa ilaasuuppat immikkoortortat assigiinngitsut akornanni isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliap qanoq ataqatigiissinneqarnissaanik isumaqatigiissummi isummertoqarnissaa isumassarsiatsialaavoq. Maani isumannaallisaaniaqatigiit ilaani nalunaarusiap piumasaqaataanik malinnittumi, immikkoortullu isumaqatigiissutaasup inerneqarfigisaata akornanni suleqatigiinnissaq tassani eqqarsaatigineqarpoq.

6. *Ataatsimoorussamik isumannaallisaanermut sulisunullu sinniisi*

Isumannaallisaanermut sinniisutut sulisunullu sinniisutut suliat inummit ataatsimit isumagineqarsinnaapput. Tamanna aamma atuuppoq tamanna pillugu isumaqatigiissuteqartoqarsimangikkaluarpat, qinersinerilli taakku marluk immikkoortinneqartussaapput. Taamaalilluni ataasinnarmik qinersinerinnakkut atuuffiit tamaasa inuttaleneqarsinnaanngillat. Qanorluunniit kattuffimmut at-taveqartuugaluarunik sulisut tamarmik, taamaallaat sulisitsisoq, suliffimmi pisortat sulisunullu siulersuisut pinnagit, isumannaallisaanermut sinniisumut qinersinnaatitaallutillu qineqqusaarsinnaapput. Aamma sulisut kattuffimmut ilaasortaangitsut qinersinermi peqataassapput qinerneqarsinnaallutillu. Sulisut sinniisaannut qinersinissamut malittarisassat aamma isumannaallisaanermut sinniisumut qinersinermi nalinginnaasumik atuukkajuttuupput.

Jens Jensen

Aammattaq Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup makkununga ilitsersutai atuakkit:

- (1) Suliffiit isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliarisaat
- (2) Isumannaallisaanermik suleqatigiissitat aamma isumannaallisaanermik sinniisut
- (3) Isumannaallisaanermut ataatsimiititit
- (4) Suliffiugallartuni aamma paarlakaattuni suliffinni, taakkununga ilanngullugit illuliornermik sanaartornermillu suliffinni isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliaqarneq.

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik

Imaneq 18
Postboks 202
3900 Nuuk
Telefon +299 34 25 90
Telefax +299 34 25 91
e-post at@at.gl
www.at.gl

